

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Honours PART-III Examinations, 2018

SANSKRIT-HONOURS
PAPER-SANA-VIII

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

UNIT-I

(Full Marks-70)

1. यथेच्छमेकतरस्योत्तरं प्रदेयम् – 10×1 = 10
 - (a) कर्मप्रवचनीयमधिकृत्य कश्चन निबन्धो विरचनीयः।
अथवा
 - (b) किं नाम अकथितं कर्म ? दीक्षितानुसारं सविशदं परिष्क्रियताम्।
2. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं संस्कृतभाषया व्याख्येयम् – 5×2 = 10
 - (a) आधारोऽधिकरणम्।
 - (b) विभाषा गुणेऽस्त्रियाम्।
 - (c) तुमर्थाच्च भाववचनात्।
 - (d) तथायुक्तं चानीप्सितम्।
 - (e) षष्ठी चानादरे।
3. यथेच्छमेकं दीक्षितवचनं व्याख्येयम्। 6×1 = 6
 - (a) कृति किम् ? तद्धिते मा भूत्। कृतपूर्वी कटम्।
 - (b) परिमाणमात्रे द्रोणो ब्रीहिः।
 - (c) कर्तुः किम्। माषेष्वश्वं बध्नाति।
4. निम्नोल्लिखितेषु द्वयोः व्याकरणसम्मता टीका विरचनीया :- 5×2 = 10
 - (a) उपयोगः।
 - (b) अपवर्गः।
 - (c) अपादानम्।
 - (d) उपपदविभक्तिः।
 - (e) प्रतिपदविधाना षष्ठी।

5. रेखाङ्कितेषु पदेषु द्वयोः ससूत्रं सकारणविभक्तिप्रयोगसार्थक्यं निर्णयम् :- 2×2 = 4
- (a) प्रासादात् प्रेक्षते।
(b) पण्डितं मूर्खं इति मन्यते।
(c) अहं त्वां तृणाय न मन्ये।
(d) शंताद् बद्धः।
6. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं संस्कृतगिरा व्याख्येयम्। 5×2= 10
- (a) कृत्यैरधिकार्थवचने।
(b) उपमितं व्याघ्रादिभिः सामान्याप्रयोगे।
(c) तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन।
(d) शेषो बहुव्रीहिः।
(e) चार्थे द्वन्द्वः।
7. निम्नलिखितेषु द्वयोः दीक्षितवचनयोः दीक्षितानुसारिणी व्याख्या कर्तव्या। 5×2= 10
- (a) वंशो द्विधा-विधया जन्मना च।
(b) समासश्चतुर्विध इति तु प्रायोवादः।
(c) तदर्थेन प्रकृतिविकृतिभाव एव, बलिरक्षितग्रहणाज् ज्ञापकात्।
(d) योगविभागस्य इष्टसिद्धर्थत्वात् कतिपयतिङन्तोत्तरपदोऽयं समासः। स च छन्दस्येव।
- अथवा
- द्वयोः टीका विरचनीया 5×2= 10
- (a) योगविभागः।
(b) गतिसमासः।
(c) उपपदतत्पुरुषः।
(d) नञर्थः।
8. अधोलिखितेषु द्वयोः पदयोः ससूत्रं सिद्धिः कार्या। 5×2= 10
- (a) राजपुरुषः।
(b) पञ्चवटी।
(c) अहिनकुलम्।
(d) यथाशक्ति।
(e) युवजानिः।

UNIT-II

(Full Marks-30)

9. Answer any *two* questions from the following: 10×2 = 20
- (a) Show the main points of difference between Vedic and Classical Sanskrit.
 - (b) Write a brief note on the relationship between Sanskrit and Prakṛt.
 - (c) Describe the main features of Centum and Satam group of languages.
 - (d) Show the close affinities between Vedic and Avestan languages.
10. Write short notes on any *two* of the following: 5×2 = 10
- (a) Ablaut
 - (b) Anaptyxis
 - (c) Assimilation
 - (d) Law of Palatalisation.